

Основанъ 1916 год.

София, 13 юлий, 1941 год.

Броятъ 3 лева

Брой 136 и 137

16
СТР.

ВЕСТНИКЪ НА ВЕСТНИЦИТЕ

ИЗДАНИЕ НА ДРУЖЕСТВОТО НА СТОЛИЧНИТЪ ЖУРНАЛИСТИ

ВЪ НАВЕЧЕРИЕТО НА ИЛИДЕНЪ ПРЕДИ 48 ГОДИНИ

Историческият конгрес в Смилево. Народът на оръжие. Потресните събития в Македония

Илиденският конгрес

След раздълата си с Гоце Груевъ се отпави за Битоля.

Този град, където се събродохова всички ниишки на конспирацията отта-рът Вардара, бше отстъпил временно своето първенство на едно село. И то бше родното село на Груева: Смилево. Войво-

дония, т. I. — Илиденски въстание, нии си съ усилен походи бързаха към юго-източните склонове и Бигла, където е разположено живописното село на прочутият долгери. Легални ржководители от разни градове, учители повечето, заръжали учениците си, макаръ че великденската ваканция бше на привършване, сжко отиваха по разни пътища, към Смилево.

За Смилево пктуваше и Груевъ.

СЪБИТИЕТО НА АМИСТИРАНИЯ ПОДРУМСКИ ЗАТОЧЕНИКЪ

отвикнало да се отдава на вълнения, сега бше обладано от странен трепет. Вдигнати каменни сгради, замъгленитъ лиланди надъ селото, китянитъ «Ворешки», се мърнаха предъ него и възкресиха въ душата му мили преживявания отъ детските дни. Все тъй милобивно се мърна предъ него образътъ на сестра му Доля и на други близки. Малко по-продължително прикова паметта му селското училище: преди 12 години той учеше малкитъ сивиделчета на четмо и писмо, банитъ имъ увеличаше съ беседи за единъ по-постояненъ човшки животъ и съ загадки за нжкава борба, на която фатално ще се бждатъ призвани македонскитъ роби, но която и за самия голобръдъ

Следъ погъ Старевата афера, която връхлетъ като нежданата страшна напасть преди две години дълото и него самия, следъ горестта на далечното заточение, смдбата сега му устройваше единъ празникъ. И какъвъ празникъ! Неговото Смилево бше избрано, предпочетеното мъсто, за да приютятъ гърнитъ борци — силата и ума на революцията въ окръга, свикани да изработятъ плана на въстанишкитъ действия!

Неугодно Груевъ съ сплнитъ си отъ Витола доблихъ планишкитъ глжкни, които пригивахтъ родното му село. Оше малко и Смилево бше откри въ вечерните дрезгана. Хилдана маса се движеше изъ главния път. Странно зрелище. Червенитъ цвтът, преобладаващъ въ носията на смилевци, се очертаваше въ видъ на изпъкнали петна върху виолетовия вечеренъ полумракъ, наредъ съ удълженитъ циви на четнишки пушки. Въоръженитъ посрщаци се обадиха. Гръмовито «ура» разтърси простора и се поде отъ отзвизчянитъ висоти на хубавата майка Бигла-планина. Войводи, четници, старци и новсти пристапваха безъ редъ да стиснатъ ржката на освободения апостолъ. Цъло Смилево съ всичкитъ си домочадция и съ всичкитъ си гости-конгресисти бше тука.

Всъки другъ би заплакалъ отъ вълнение.

ЛИНЕТО НА ГРУЕВА САМО ПРИБЛЕДИ И ЕЗИКЪТЪ МУ, СЯКАШЪ ОНЪМЪТЪ,

мжчно намираще думи, за да отговори на шумнитъ другарски приветствия и на разхълчаниитъ отъ радостъ старци и жени. Макаръ и вътрде късно, смдбата се показа щедра къмъ мжченичествитъ и самообеклитъ се борци и ги награждава още приживе съ моменти на велика радостъ.

Съслелнитъ на Груева съзнаваха, покрая честта, която имъ се направи, и всичката тежка отговорност отъ пребиваването на таква множество

Всички тръбна да дадемъ ерждства за голъмитъ и нови задачи, които се поставятъ на нова България, записвайки макаръ и най-скромна сума въ откритата подписка за вътрешния държавенъ заемъ.

революционни първници въ тъхното село. Загова мъстното ржководно тло, начело съ своя председателъ Георги Чурановъ — единъ локаленъ Георги — мобилизира цълото село и възложи на всички мжже и жени съответни задачи. Частъ отъ въоръжената сила вардеше депонощно цълата околност на часъ, часъ и половина разстояние, а стотина души въоръжени смилевци бше на кракъ вътре въ селото. Това бше така да се каже непосредствената охрана на конгреса. Отдължения отъ по 3—4 четници бше оставени по всички сседни на Смилево села. Невидими караули отъ всички села между Смилево и Витола депонощно бше, образувайки живъ телефоненъ за предаване на всъко позително движение откъмъ вилаетския центъръ и по шосето. Всички ржководни тла по тия села знаеха, че въ Смилево съ събрани най-голъмитъ войводи. Стотици и стотици районици бше на кракъ. И конгресътъ заробитъ при спокойствие и пълна сигурност.

Заседанията се откриха на 17 априлъ въ обширния салонъ на Чуранови домъ. Присъствуваха 32 делегати, но продължаваха все да пристигатъ нови и къмъ края на конгреса числото имъ надмина 45. По предложение на Сарафова за председателъ се избра Д. Груевъ, за секретари се посочиха и приеха Г. п. Христова и Пар. Двѣткова.

Първата точка на дневния редъ бше: докладъ по състоянието на районитъ. КАТО ВЪРХОВНА РЕВОЛЮЦИОННА ВЛАСТЪ СЕ ИЗБРА И ГЛАВЕНЪ ШАБЪ,

натоваренъ да ржководи приготвянията до въстание и действията презъ самото въстание. Въ шаба възоха Д. Груевъ, Борисъ Сарафова и А. Лозанчевъ, съ евентуални заместници Г. п. Христова, П. Аевъ и Л. п. Трайковъ. Членовеът на шаба се избрарха съ лично гласуване, а заместникитъ имъ съ тайно. Конгресътъ предостави на шаба да определя въ споразумение съ централния комитетъ и съ другитъ окръжни датата на въстание, но въ никой случай не по-рано отъ м. юний. Имаше се предвидъ да се погъти, докогато е възможно, липсата на бойни припаси, да се доставятъ санитарни материали, да се складира нужното количество храни и да се премине набързо единъ курсъ за военное обучение. Отново се завързаха спорове около характера на въстание: масово или партизанско въстание. Отвъ въоръженитъ хора въ всъки районъ се съставятъ чети отъ по 30—50 човѣка. Четитъ действуватъ по изработенъ планъ, безъ да ангажиратъ цълото население. Смятна се, че така селата ще могатъ да се запазватъ и въстание то бше по-дълготрайно. Рещи се смжо да не се допускатъ жестокости надъ мирното турско население и да се шадлятъ турскитъ села, освенъ ако турцитъ започнатъ да палатъ нашитъ. Властятъ въ районитъ се погъри на горскитъ началници. На районитъ началства се възложи да раздѣлятъ районитъ си на центрове и да избиратъ центрови войводи, които да прекератъ по единъ курсъ на военное обучение подъ ржководството на Никола Дечевъ, портупей конюеръ — въ Демиръ-Хисарско, Кичевско и Битолско; Стойковъ, поручикъ — въ Охридско; Тод. Христова, подпоручикъ — въ Крушовско; Панайотовъ, подпоручикъ — въ Ресенско и Прѣспанско; Пананчевъ, подпоручикъ — въ Леринско; Ив. Поповъ, фелдфебелъ — въ Костурско.

Сарафова и Н. Дечевъ изработиха «въстанически дисциплинаренъ уставъ», който, пригответъ споредъ възникитъ устави, се прие съ малки изменения. Сарафова изработи и една инструкция за инструкторитъ, натоварени да ржководятъ курса по обучението. По всички въпроси относно техничката страна на въстание Никола Сарафова, като най-компетентенъ, говори най-много и даде ценни наставления.

ДОКАТО ЗАСЕДАВАШЕ КОНГРЕСЪТЪ, ВЪ СОЛУВЪ И ВИТОЛА СТАНАХА ПОТРЕСНИ СЪБИТИЯ.

Солувскиятъ клонъ на Отоманската бше разрушенъ на 16 априлъ вечерта въ навечерие то на конгреса. Гоце Дѣлчевъ загина въ с. Ваница. Заседанията бше на привършване, когато въ Витола, като отглас на солувскитъ атентати, се извършиха за 23 априлъ клане надъ християнитъ.

Смщия денъ, Георгиевденъ, войска отиде да обезржжи Цапари — едно отъ селата, които бше надъ сигурността на конгреса, но се натъкна на въоръженъ отпоръ. Води се цълия денъ ожесточено сражение. Г. Старева и други войводи напуснаха заседанията на конгреса и тръгнаха къмъ Цапари на помощ. Христо Силановъ

ПОРЪЧИЯТА ВЪ СЪВЕТСКА РУСИЯ

СССР въ европейската си частъ е насъчена отъ много и пълноводни ржкни, които въ голъмита си частъ сж плавателни. Найон отъ ржкитъ водятъ началото си отъ Валдайскитъ възвишения, чиято най-висока точка е Каменка — 321 м. надъ морското равнище. Други отъ ржкитъ водятъ началото си отъ многобройнитъ блага, които съ разположили гъзаво въ западната частъ на Русия.

Поглъщата частъ отъ ржкитъ въ СССР текатъ въ южна посока и найон отъ тѣхъ се вливатъ въ Черно море, други въ Азовско море, а трети въ Каспийско море. По-норме повърхността е равнинна, ржкитъ съ тихотеченъ и съ много извики, които често иматъ даватъ на схититъ една дължина равна на два или три пъти по-голяма откогато е дължината по права линия отъ извора на ржката до вливането ѝ въ морето.

Освенъ многобройнитъ и пълноводни ржкни

вътрешността на СССР е проръзана съ многобройни канали, които свързватъ помежду отдѣлнитъ ржкни и даватъ възможностъ посрѣдствомъ тѣхъ да се постигне едно ржко съобщение отъ Черно море до Бъло море въ Северна Русия.

Най-голъмата ржка въ европейската частъ на Съветска Русия е Волга. Дължината ѝ отъ изворитъ до устието ѝ при Астраханъ е 3688 км. Тя е плавателна почти въ цълото си течение. Засеко съ своитъ притоци, които сжко въ по-голъмата си частъ сж плавателни, тя дава на Съветска Русия единъ воденъ път отъ около 17,000 км.

Втората по голъмина ржка въ европейската частъ на СССР е Днѣпръ, дълга 2285 км, минаваща се въ Черно море и която сжко е плавателна. По ржката има построени много шлѣзи, които улесняватъ кораболоването докогато навътре по течението ѝ, а освенъ това сж построени и редица електрически и хидравлически станции. Следъ Днѣпръ ява р. Донъ, която се влива въ Азовско море при Ростовъ и която е дълга 1860 км, и 300 км. отъ Донъ сж плавателни и посрѣдствомъ каналъ тя е свързана съ Волга. Къмъ плавателнитъ ржкни тръбна да споменемъ още юженъ Букъ или както се нарича по украински «Бохъ» — дълга 985 км, отъ която 130 плавателни, и Днѣстъръ, която бше старата граница на СССР преди

по ржкитъ, оставяйки назадъ дори Съединенитъ щати.

Къмъ плавателната ржчна система на Съветска Русия въ европейската ѝ частъ тръбна да споменемъ и редицата канали, които проръзватъ страната, свързватъ по-голъмитъ ржкни помежду имъ и увеличаватъ възможноститъ за водния транспортъ. Една отъ най-важнитъ канали системи е Волго-Балтийската, която почна отъ Ленинградъ, минава презъ Ладожкото и Онежкото езера и следъ това при Рыбинскъ се слива съ течението на Волга. Друга важна канална система е Москва — Волга, дълга 128 км, която има тази особеностъ, че по нея сж построени голъми канали шлѣзи, вследствие на които става повиването на воднитъ сждове при влизането имъ отъ ржка Волга въ ржка Москва и обратно.

Завършването на строежа на канала Москва — Волга

е дало възможностъ да се подобри плавателността и на горното течение на Волга и да се използва до крайностъ нейната водна сила. Каналътъ Москва — Волга е дало възможностъ сжко така да се развоятъ и силовитъ хидроелектрически станции въ северната частъ на СССР и да дадатъ по-голямо количество електрическа енергия на индустриалната областъ Иваново.

Голъмо значение за развитието на водния транспортъ въ СССР представлява и Бъломорския — Балтийския каналъ. Следъ построената на този каналъ сж се съкратили чувствително разстоянията между Ленинградъ и арктичскитъ пристанища. Въ западната частъ на СССР тръбна да споменемъ каналната система, която свързва Днѣстъръ-Припѣтъ съ ржкитъ Бугъ и Висла, по този начинъ се създава една прѣка връзка отъ Черно море до Балтийско море.

На края тръбна да отбележимъ, че всички тѣзи воли пътища на СССР сж използувани само една частъ отъ голънатата — отъ 5 до 7 процента. Презъ останалото време вследствие на студовитъ тѣ сж сковани въ ледъ. Плавателността на ржкитъ и каналната система дава широка възможностъ на руското стопанство да има бръзъ и свитъкъ превозъ. Това особено е важно за преноса на зърненитъ храни и нефта, който се спуска къмъ Черно море и отъ тамъ за Западна Европа.